

ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם

ב-10 בדצמבר 1948, האסיפה הכללית של האומות המאוחדות אימצה והצהירה על ההכרזה האוניברסלית על זכויות האדם, שהכיתוב המלא שלה מופיע כאן. בעקבות המהלך ההיסטורי, קראה האסיפה לכל המדינות החברות לפרסם את הכתוב בהצהרה ו-"לגרום שזה יופץ, יוצג, ייקרא ויילמד בעיקר בבתי-ספר ובשאר מוסדות חינוך, ללא הבחנה המבוססת על מצב פוליטי של המדינות או הטריטוריות".

מבוא

הואיל והכרה בכבוד הטבעי ובזכויות השוות והלא ניתנות לשלילה של משפחת האדם היא הבסיס לחופש, צדק ושלוש בעולם,

הואיל וזלזול בזכויות האדם וביזוין הבשילו מעשים פראיים שפגעו קשה במצפונה של האנושות, בניין עולם שבו ייהנו כל יצורי אנוש מחירות הדיבור והאמונה ומן החירות מפחד וממחסור, הוכרז כראש שאיפותיו של כל אדם... כל בני האדם נולדים חופשיים ושווים בכבוד ובזכויות".

הואיל והכרח חיוני הוא שזכויות האדם תהיינה מוגנות בכוח שלטונו של החוק, שלא יהא האדם אנוס, כמפלט אחרון, להשליך את יתרו על מרידה בעריצות ובדיכוי,

הואיל והכרח חיוני הוא לקדם את התפתחותם של יחסי ידידות בין האומות,

הואיל והעמים המאוגדים בארגון האומות המאוחדות חזרו ואישרו במגילה את אמונתם בזכויות היסוד של האדם, בכבודה ובערכה של אישיותו ובזכות שווה לגבר ולאישה ומנוי וגמור עימם לסייע לקדמה חברתית ולהעלאת רמת החיים מתוך יתר חירות,

הואיל והמדינות החברות התחייבו לפעול, בשיתוף עם ארגון האומות המאוחדות, לטיפוח יחס כבוד כללי אל זכויות האדם ואל חירויות היסוד,

הואיל והבנה משותפת במהותן של זכויות וחירויות אלה היא תנאי חשוב לקיומה השלם של התחייבות זו, לפיכך,

מכריזה העצרת

באזני כל באי העולם את ההכרזה הזאת בדבר זכויות האדם כרמת הישגים כללית לכל העמים והאומות. כדי שכל יחיד וכל גוף חברתי שווה תמיד לנגד עיניו וישאף לטפח, דרך לימוד וחינוך, יחס של כבוד אל הזכויות ואל החירויות הללו, ולהבטיח באמצעים הדרגתיים, לאומיים ובינלאומיים, שההכרה בעקרונות אלה וההקפדה עליהם תהא כללית ויעילה בקרב אוכלוסיית המדינות החברות ובקרב האוכלוסייה שבארצות שיפוטם.

סעיף 1

כל בני אדם נולדו בני חורין ושווים בערכם ובזכויותיהם. כולם חוננו בתבונה ובמצפון, לפיכך חובה עליהם לנהוג איש ברעהו ברוח של אחווה.

סעיף 2

כל אדם זכאי לזכויות ולחירויות שנקבעו בהכרזה זו ללא אפליה כלשהי מטעמי גזע, צבע, מין, לשון, דת, דעה פוליטית או דעה בבעיות אחרות, בגלל מוצא לאומי או חברתי, קניין, לידה או מעמד אחר.

גדולה מזו, לא יופלה אדם על פי מעמדה המדיני, על פי סמכותה או על פי מעמדה הבינלאומי של המדינה או הארץ שאליה הוא שייך. בין שהארץ היא עצמאית, ובין שהיא נתונה לנאמנות, בין שהיא נטולת שלטון עצמי ובין שריבונותה מוגבלת כל הגבלה אחרת.

סעיף 3

כל אדם יש לו הזכות לחיים, לחירות ולביטחון אישי.

סעיף 4

לא יהיה אדם עבד או משועבד, עבדות וסחר עבדים ייאסרו לכל צורותיהם.

סעיף 5

לא יהיה אדם נתון לעינויים, ולא ליחס או לעונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים.

סעיף 6

כל אדם זכאי להיות מוכר בכל מקום כאישיות בפני החוק.

סעיף 7

הכול שווים לפני החוק וזכאים ללא אפליה להגנה שווה של החוק. הכול זכאים להגנה שווה מפני כל אפליה המפרה את מצוות ההכרזה הזאת ומפני כל הסתה לאפליה כזו.

2. לא תישלל מאדם אזרחותו דרך שרירות ולא תקופח דרך שרירות זכותו להחליף את אזרחותו.

סעיף 16

1. כל איש ואישה שהגיעו לפרקם רשאים לבוא בברית הנישואין ולהקים משפחה, ללא כל הגבלה מטעמי גזע, אזרחות או דת. הם זכאים לזכויות שוות במעשה הנישואין בתקופת הנישואין ובשעת ביטולם.

2. נישואין יערכו רק מתוך הסכמה חופשית ומלאה של בני הזוג המיועדים.

3. המשפחה היא היחידה הטבעית והבסיסית של החברה וזכאית להגנה של החברה והמדינה.

סעיף 17

1. כל אדם זכאי להיות בעל קניין, בין לבדו ובין יחד עם אחרים.

2. לא יישלל מאדם קניינו דרך שרירות.

סעיף 18

כל אדם זכאי לחירות המחשבה, המצפון והדת. חירות זו כוללת את הזכות להמיר את דתו או את אמונתו ולתת ביטוי לדתו או לאמונתו – לבדו או בציבור, ברשות היחיד או ברשות הרבים, דרך הוראה, נוהג, פולחן ושמירת מצוות.

סעיף 19

כל אדם זכאי לחירות הדעה והביטוי, לרבות החירות להחזיק בדעות ללא כל הפרעה, ולבקש ידיעות ודעות, ולקבלן ולמסרן בכל הדרכים וללא סייגי גבולות.

סעיף 20

1. כל אדם זכאי לחירות ההתאספות וההתאגדות בדרכי שלום.

2. לא יכפו על אדם השתייכות לאגודה.

סעיף 21

1. כל אדם זכאי להשתתף בהנהלת ארצו, בין השתתפות ישירה ובין דרך הנציגות שנבחרה בבחירות חופשיות.

2. כל אדם זכאי לשוויון בכניסה לשירות הציבורי בארצו.

3. רצון העם יהיה הבסיס לסמכות הממשלה; דבר זה יבוא לידי ביטוי בבחירות מחזוריות ואמיתיות באופן כלל-עולמי ובעלות זכות הצבעה שווה ושייערכו באמצעות הצבעה סודית או בכל תהליך הצבעה חופשי אחר.

סעיף 8

כל אחד זכאי לתקנה יעילה מטעם בתי-הדין הלאומיים המוסמכים נגד מעשים המפרים את זכויות היסוד שניתנו לו על פי החוקה והחוקים.

סעיף 9

לא ייאסר אדם, לא ייעצר ולא יוגלה באופן שרירותי.

סעיף 10

כל אדם זכאי, מתוך שוויון גמור עם זולתו, למשפט הוגן ופומבי של בית-דין בלתי תלוי וללא משוא פנים בשעה שבאים לקבוע זכויותיו וחובותיו ולברר כל אשמה פלילית שהובאה נגדו.

סעיף 11

1. אדם שנאשם בעבירה פלילית חזקתו שהוא זכאי, עד שלא הוכחה אשמתו כחוק במשפט פומבי שבו ניתנו לו כל הערובות הדרושות להגנתו.

2. לא יורשע אדם בעבירה פלילית על מעשה או הזנחה שלא נחשבו בשעתם לעבירה פלילית לפי החוק הלאומי או הבינלאומי. לא יוטל עונש חמור מהעונש שהיה נהוג בזמן שעבר את העבירה הפלילית.

סעיף 12

לא יהא אדם נתון להתערבות שרירותית בחייו הפרטיים, במשפחתו, במעונו או בחליפת המכתבים שלו ולא לפגיעה בכבודו או בשמו הטוב. כל אדם זכאי להגנת החוק בפני התערבות או פגיעה באלה.

סעיף 13

1. כל אדם זכאי לחופש תנועה ומגורים בתוך כל מדינה.

2. כל אדם זכאי לעזוב כל ארץ, לרבות ארצו ולחזור אל ארצו.

סעיף 14

1. כל אדם זכאי לבקש ולמצוא בארצות אחרות מקלט מרדיפות.

2. לא ניתן להשתמש בזכות זו במקרה של אשמה פלילית שמקורה האמיתי במעשי פשע לא מדיניים או במעשים שהם בניגוד למטרותיהן ולעקרונותיהן של האומות המאוחדות.

סעיף 15

1. כל אדם זכאי לאזרחות.

3. להורים זכות בכורה לבחור את דרך החינוך לילדיהם.

סעיף 22

לכל אדם, כחבר בחברה, ישנה הזכות לביטוח לאומי והוא זכאי למימוש באמצעות מאמץ לאומי ושיתוף פעולה בינלאומי ובתיאום עם הארגון והמשאבים של כל מדינה, של הזכויות הכלכליות, החברתיות והתרבותיות אשר הינן הכרחיות לכבוד שלו ולהתפתחות החופשית של האישיות שלו.

סעיף 27

1. כל אדם זכאי להשתתף תוך חירות בחייה התרבותיים של קהילתו, ליהנות מהאמנויות ולהיות שותף בהתקדמות המדע ובברכתו.
2. כל אדם זכאי להגנת האינטרסים המוסריים והחומריים הכרוכים בכל יצירה מדעית, ספרותית, או אמנותית שהיא פרי רוחו.

סעיף 23

1. כל אדם זכאי לעבודה, לבחירה חופשית של עבודתו, לתנאי עבודה צודקים והוגנים והגנה מפני אבטלה.
2. כל אדם, ללא כל אפליה, זכאי לשכר שווה בעד עבודה שווה.
3. כל עובד זכאי לשכר צודק והוגן, אשר יבטיח לו ולבני ביתו קיום ראוי לכבוד האדם, שיושלם, אם יהיה צורך בכך, על-ידי אמצעים אחרים של הגנה סוציאלית.
4. כל אדם זכאי לאגד אגודות מקצועיות ולהצטרף לאגודות כדי להגן על ענייניו.

סעיף 28

כל אדם זכאי למשטר סוציאלי ובינלאומי, שבו אפשר יהיה לקיים במלואן את הזכויות והחירויות אשר נקבעו בהכרזה זו.

סעיף 24

כל אדם זכאי למנוחה ולפנאי, ובכלל זה הגבלה הגיונית של שעות העבודה וחופשה תקופתית בשכר.

סעיף 29

1. לכל אדם יש חובות כלפי הקהילה, כי רק בתוך הקהילה נתונה לו האפשרות להתפתחות החופשית המלאה של אישיותו.
2. לא יוגבל אדם בזכויותיו ובחירותיו, פרט לאותן הגבלות שנקבעו בחוק על מנת להבטיח את ההכרה בזכויות ובחירויות של הזולת ואת יחס הכבוד אליהן, וכן את מילוי הדרישות הצודקות של המוסר, של הסדר הציבורי ושל טובת הכלל בתוך החברה הדמוקרטית.
3. לעולם לא ישתמשו בזכויות ובחירויות אלה בניגוד למטרותיהן ולעקרונותיהן של האומות המאוחדות.

סעיף 25

1. כל אדם זכאי לרמת חיים נאותה לבריאותם ולרווחתם שלו ושל בני ביתו, לרבות מזון, לבוש, שיכון, טיפול רפואי, שירותים סוציאליים כדרוש וזכות לביטחון במקרה של אבטלה, מחלה, אי כושר עבודה, התאלמנות, זקנה או מחסור אחר בנסיבות שאינן תלויות בו.
2. אימהות וילדיהם זכאים לטיפול מיוחד ולסיוע. כל הילדים, בין שנולדו בנישואין או שלא בנישואין, יהיו במידה שווה מהגנה סוציאלית.

סעיף 30

שום דבר בהכרזה זו לא יתפרש כאילו הוא בא להקנות למדינה, לציבור או ליחיד כל זכות שהיא לעסוק בפעולה או לבצע מעשה שמטרתם הרס של זכות או חירות מן הזכויות והחירויות הקבועות בהכרזה זו.

סעיף 26

1. כל אדם זכאי לחינוך. החינוך יינתן חינם, לפחות בשלבים הראשוניים והיסודיים. החינוך בשלב הראשון הוא חובה. החינוך הטכני והמקצועי יהיה מצוי לכל, והחינוך הגבוה יהיה פתוח לכל במידה שווה ועל יסוד הכישרון.
2. החינוך יכוון לפיתוחה המלא של האישיות ולטיפוח יחס כבוד לזכויות האדם ולחירויות היסודיות. החינוך יטפח הבנה, סובלנות וידידות בין כל העמים והגזעים והקבוצות הדתיות, ויסייע למאמץ של האומות המאוחדות לקיים את השלום.

